

Oczekiwania inflacyjne w lipcu

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w czerwcu – w porównaniu z analogicznym miesiącem roku ubiegłego – wzrosły o 11,5%, a w lipcu, według wstępnych szacunków GUS, o 10,8%¹. Jeśli te wstępne szacunki potwierdzą się, będzie to już piąty z kolei spadek wskaźnika inflacji r/r, który swój maksymalny poziom osiągnął w lutym 2023 roku (18,4% r/r – co było najwyższym poziomem od grudnia 1996 roku). Jak wynika z szybkiego szacunku, w lipcu ceny obniżyły się w stosunku do poprzedniego miesiąca o 0,2%, natomiast w czerwcu i maju utrzymywały się (miesiąc do miesiąca) na tym samym poziomie.

W naszym lipcowym² sondażu, jak co kwartał, zapytaliśmy Polaków o postrzeganie inflacji. Tym razem sprawdziliśmy, czy i jak te pozytywne zmiany przekładają się na subiektywne odczuwanie wzrostu cen oraz na oczekiwania inflacyjne.

ODCZUWANIE INFLACJI

Blisko połowa badanych (48%) w dużym stopniu odczuwa skutki wzrostu cen w swoim gospodarstwie domowym, a więcej niż co trzeci ankietowany (35%) – w bardzo dużym stopniu. Relatywnie niewielu deklaruje, że odczuwa je jedynie w niewielkim stopniu (16%) bądź wcale (1%). Wyhamowanie inflacji, jak na razie, nie znalazło odzwierciedlenia w wynikach naszych badań dotyczących subiektywnego jej odczuwania. Być może po części za sprawą sezonu urlopowego i dodatkowych wydatków związanych z wakacjami – z danych GUS wynika, że ceny w hotelach i restauracjach w ciągu roku wzrosły o 14,4%, a za korzystanie z turystyki zorganizowanej w kraju trzeba zapłacić o 12,9% więcej niż rok temu³.

Niezmiennie, od kiedy regularnie pytamy o subiektywne odczuwanie inflacji, tj. od października 2021 roku, największa część ankietowanych deklaruje, że silnie odczuwa skutki wzrostu cen. Wzrost

---

¹ Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w czerwcu 2023 roku, GUS, lipiec 2023; Szybki szacunek wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych w lipcu 2023 roku, GUS, lipiec 2023.

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (399) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

– wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),

– wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,

– samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 3 do 16 lipca 2023 roku na próbie liczącej 1004 osoby (w tym: 63,2% metodą CAPI, 21,6% – CATI i 15,2% – CAWI).

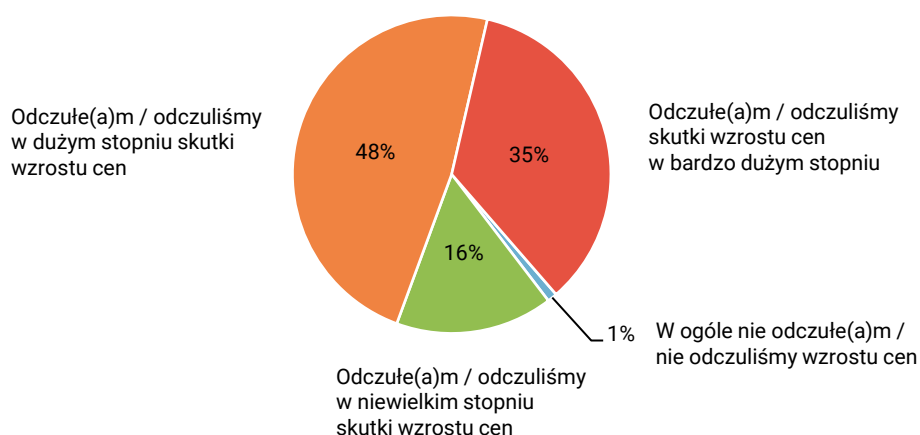
CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

³ Zob. przypis 1.

cen stał się bardziej dotkliwy dla badanych w ubiegłym roku, co zarejestrowaliśmy między kwietniem 2022 roku (gdy inflacja r/r wynosiła 12,4%) a październikiem (gdy inflacja osiągnęła 17,9% r/r). Do kwietnia 2022 roku znaczna część respondentów deklarowała niewielkie odczuwanie inflacji, natomiast od października 2022 roku spora grupa deklaruje, że skutki wzrost cen odczuwa w bardzo dużym stopniu.

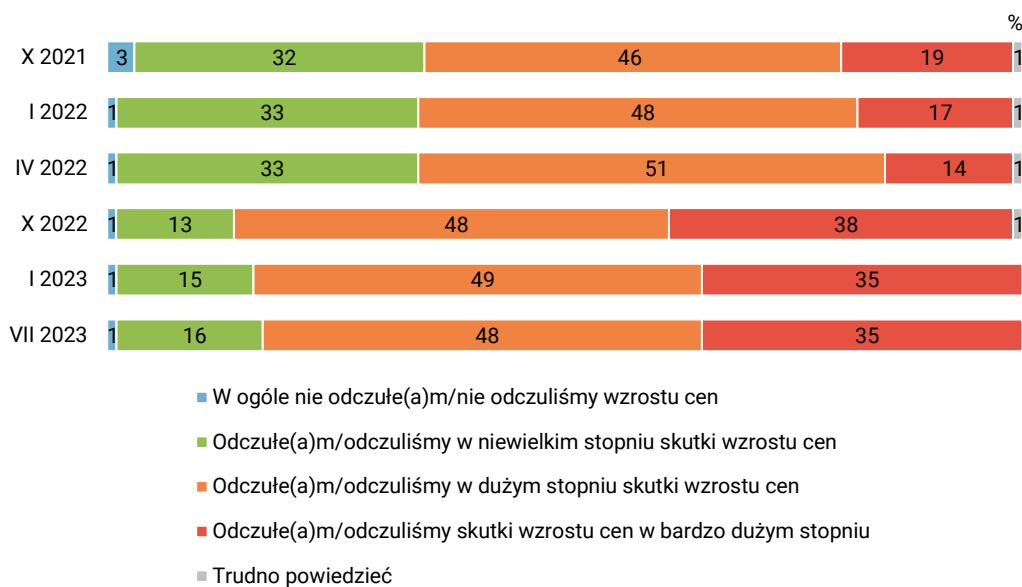
CBOS

RYS. 1. Jak Pan(i) ocenia, w jakim stopniu wzrost cen jest odczuwany w Pana(i) gospodarstwie domowym?

CBOS

RYS. 2. Jak Pan(i) ocenia, w jakim stopniu wzrost cen jest odczuwany w Pana(i) gospodarstwie domowym?

Podstawa procentowania w pomiarach od X 2021 roku do IV 2022 roku była nieco inna (wyłączone były bardzo nieliczne osoby, które nie zauważyły wzrostu cen). Ze względu na powszechność odczuwania wzrostu cen wyniki poszczególnych pomiarów można ze sobą zestawiać i porównywać

Z analizy różnicowań społeczno-demograficznych wynika, że wzrost cen jest silniej odczuwany przez osoby znajdujące się w trudniejszej sytuacji materialnej. Badani gorzej oceniający warunki materialne swoich gospodarstw domowych częściej deklarują, że odczuwają skutki wzrostu w bardzo dużym stopniu, a rzadziej – że w niewielkim. Ponadto respondenci z gospodarstw domowych o niższych dochodach *per capita*, nieprzekraczających 2999 zł, częściej niż ci o wyższych dochodach na osobę deklarują bardzo silne odczuwanie skutków wzrostu cen.

TABELA 1

Ocena własnych warunków materialnych	Jak Pan(i) ocenia, w jakim stopniu wzrost cen jest odczuwany w Pana(i) gospodarstwie domowym?			
	W ogóle nie odczułem / nie odczuliśmy wzrostu cen	Odczułem(a) / odczuliśmy w niewielkim stopniu skutki wzrostu cen	Odczułem(a) / odczuliśmy w dużym stopniu skutki wzrostu cen	Odczułem(a) / odczuliśmy skutki wzrostu cen w bardzo dużym stopniu
	w procentach			
Złe	0	1	13	86
Średnie	0	10	47	42
Dobre	2	22	51	25

Istotne znaczenie w tym kontekście mają poglądy polityczne, określone na osi lewica–centrum—prawa, oraz preferencje partyjne. Słabsze odczuwanie inflacji deklarują badani identyfikujący się z prawicą, a w potencjalnych elektoratach partyjnych – sympatycy Prawa i Sprawiedliwości.

TABELA 2

Ocena własnych warunków materialnych	Jak Pan(i) ocenia, w jakim stopniu wzrost cen jest odczuwany w Pana(i) gospodarstwie domowym?			
	W ogóle nie odczułem(a) / nie odczuliśmy wzrostu cen	Odczułem(a) / odczuliśmy w niewielkim stopniu skutki wzrostu cen	Odczułem(a) / odczuliśmy w dużym stopniu skutki wzrostu cen	Odczułem(a) / odczuliśmy skutki wzrostu cen w bardzo dużym stopniu
	w procentach			
Prawo i Sprawiedliwość	3	35	47	15
Konfederacja Wolność i Niepodległość	0	9	55	36
Lewica*	0	6	57	37
Koalicja Obywatelska	0	12	50	38
Trzecia Droga, koalicja Polski 2050 Szymona Hołowni i PSL - Koalicji Polskiej*	0	5	51	44

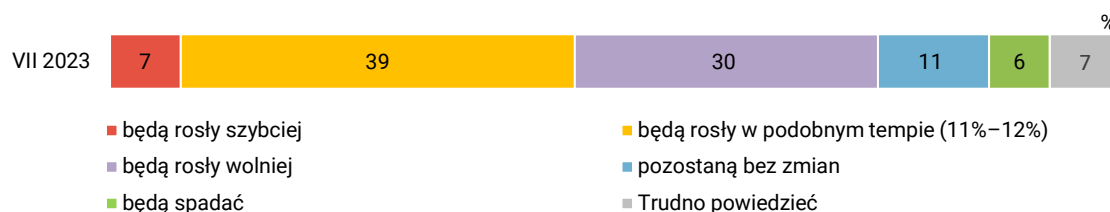
* Uwaga, niewielka liczebność elektoratu w badanej próbie

OCZEKIWANIA INFLACYJNE

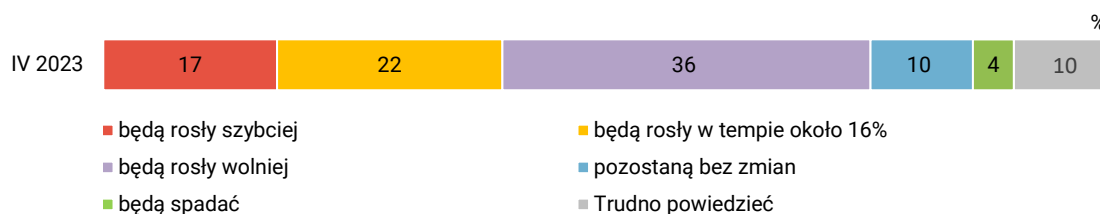
Opinie badanych co do tempa wzrostu cen w najbliższych miesiącach są podzielone. Jedynie 7% respondentów obawia się, że w najbliższych miesiącach ceny będą rosły w szybszym tempie niż w czerwcu br. (czyli 11%–12% w skali roku). Największa część ankietowanych (39%), uważa że będą one rosły w podobnym tempie jak w czerwcu, a niewiele mniej oczekuje, że w nadchodzących miesiącach będą one rosły wolniej (30%). Respondenci wyrażający optymistyczne przekonanie, że ceny rok do roku pozostaną bez zmian bądź że będą spadać, należą do mniejszości (odpowiednio 11% i 6%).

CBOS

RYS. 3. Według wstępnych szacunków w czerwcu ceny towarów i usług w skali roku wzrosły o 11,5%. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższych miesięcy ceny:

Według wstępnych szacunków w marcu ceny towarów i usług w skali roku wzrosły o około 16%. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższych miesięcy ceny:

W stosunku do kwietnia wyraźnie zmniejszyły się obawy dotyczące szybszego tempa wzrostu cen, umocniło się natomiast przekonanie, że tempo wzrostu cen zostanie utrzymane. Co szczególnie istotne, trzy miesiące temu największa część badanych – ponad jedna trzecia – wyrażała oczekiwanie dotyczące wolniejszego tempa wzrostu cen. Okazuje się, że scenariusz ten się zrealizował. Inflacja w kwietniu spadła do 14,7% r/r (z 16,1% w marcu), w maju – do 13,0% r/r, w czerwcu – do 11,5% r/r, a w lipcu, zgodnie z szybkim szacunkiem – do 10,8%.

Z analiz wynika, że starsi badani wyrażają w tym obszarze większy optymizm niż młodszy ankietowani. Młodszy respondenci, do 44 roku życia, częściej niż starsi uważają, że ceny będą rosły w podobnym tempie jak obecnie (40%–50% w zależności od kategorii), osoby w wieku 45–54 lata częściej niż pozostali badani sądzą, że będą one rosły wolniej (36%), natomiast osoby w wieku 55 lat lub więcej

częściej niż inni przewidują, że ceny pozostaną bez zmian lub że będą spadać (20%–22% w zależności od kategorii).

Uwzględniając poziom wykształcenia można zauważyć, że wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia, częściej wyrażane jest przekonanie, że inflacja utrzyma się na zbliżonym do czerwcowego poziomie. Ponadto osoby gorzej wykształcone, z wykształceniem co najwyżej średnim, częściej deklarują optymistyczne przekonanie, że ceny pozostaną bez zmian lub że będą spadać.

Przewidywania inflacyjne są również w pewnej mierze zróżnicowane w zależności od położenia materialnego. Większy optymizm w tym obszarze deklarują osoby znajdujące się w lepszym położeniu materialnym – częściej zakładają one wolniejszy wzrost cen, ich utrzymanie bądź spadek. Z kolei badani mniej zadowoleni z warunków materialnych swoich gospodarstw domowych częściej obawiają się szybszego tempa wzrostu cen bądź też jego utrzymania.

Ponadto oczekiwania inflacyjne wyraźnie zależą od poglądów politycznych i preferencji partyjnych. Stosunkowo największy optymizm w tym zakresie wyrażają badani o prawicowych poglądach politycznych, a w potencjalnych elektoratach partyjnych pozytywnymi prognozami wyróżniają się zwolennicy Prawa i Sprawiedliwości, którzy spodziewają się wolniejszego tempa wzrostu cen niż sympatycy ugrupowań opozycyjnych. Wyraźnie częściej niż zwolennicy partii opozycyjnych uważają, że ceny pozostaną bez zmian bądź że będą spadać.

TABELA 3

Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Według wstępnych szacunków w czerwcu ceny towarów i usług w skali roku wzrosły o 11,5%. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższych miesięcy ceny:					
	będą rosły szybciej	będą rosły w podobnym tempie (11%–12%)	będą rosły wolniej	pozostaną bez zmian	będą spadać	Trudno powiedzieć
	w procentach					
Prawo i Sprawiedliwość	3	18	33	19	16	10
Lewica*	6	51	29	11	0	3
Koalicja Obywatelska	10	52	27	9	0	2
Trzecia Droga, koalicja Polski 2050 Szymona Hołowni i PSL – Koalicji Polskiej *	12	51	30	5	2	0
Konfederacja Wolność i Niepodległość	12	46	30	6	3	3

* Uwaga, niewielka liczebność elektoratu w badanej próbie

Spadek inflacji, jak na razie, nie znalazł odzwierciedlenia w wynikach naszych badań dotyczących subiektywnego jej odczuwania. Podobnie jak w styczniu, w lipcu blisko połowa ankietowanych w dużym stopniu odczuwała skutki wzrostu cen, a więcej niż co trzeci – w bardzo dużym stopniu.

Natomiast w ostatnim kwartale obawy przed wzrostem inflacji zmniejszyły się. Co warte podkreślenia, w kwietniu największa część respondentów prognozowała spadek inflacji w nadchodzących miesiącach i – jak się okazuje – przewidywania te sprawdziły się. Obecnie opinie na ten temat są trochę bardziej podzielone. Najwięcej osób oczekuje, że tempo wzrostu cen r/r zostanie utrzymane, jednak niewiele mniejsza grupa prognozuje dalszy spadek inflacji.

Opracowała

Małgorzata Omyła-Rudzka

TABELA 1

		Jak Pan(i) ocenia, w jakim stopniu wzrost cen jest odczuwany w Pana(i) gospodarstwie domowym?				Liczba osób
		W ogóle lub w niewielkim stopniu odczułem(a)m/ odczułem(a)m/ skutki wzrostu cen	Odczułem(a)m/ odczułem(a)m/ skutki wzrostu cen	Odczułem(a)m/ odczułem(a)m/ skutki wzrostu cen w bardzo dużym stopniu	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		17	48	35	0	1002
Płeć	Mężczyźni	20	47	33	0	473
	Kobiety	14	48	38		529
Wiek	18–24 lata	9	53	37		96
	25–34	11	44	44	1	157
	35–44	10	47	42	0	194
	45–54	12	47	41		158
	55–64	24	49	28		157
	65 lat i więcej	28	47	25		240
Miejsce zamieszkania	Wieś	13	50	36	0	412
	Miasto do 19 999	20	47	33	1	155
	20 000 – 99 999	19	45	37		214
	100 000 – 499 999	20	48	32		139
	500 000 i więcej mieszk.	19	41	40		82
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	16	38	46		152
	Zasadnicze zawodowe	16	53	30	0	227
	Średnie	18	50	33		353
	Wyższe	16	46	37	0	271
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	18	41	40	1	132
	Średni personel, technicy	18	44	38		44
	Pracownicy adm.-biurowi	14	46	40		58
	Pracownicy usług	12	53	34	2	75
	Robotnicy wykwalifikowani	19	43	38		119
	Robotnicy niewykwalifik.	10	45	45		39
	Rolnicy	3	69	28		41
	Pracujący na własny rach.	11	49	40		59
	Bezrobotni		61	39		17
	Emeryci	27	50	23		265
	Renciści	9	42	49		45
	Uczniowie i studenci	12	49	40		43
Pracuje w:	Zajmujący się domem i inni	6	42	51		65
	inst. państw., publicznej	17	48	35		118
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	16	38	45	1	102
	sekt. pryw. poza rolnict.	14	46	40	0	291
	prywatnym gosp. rolnym	5	62	33		48
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	10	49	41		90
	Od 1500 zł do 1999 zł	15	47	38		147
	Od 2000 zł do 2999 zł	20	43	38		225
	Od 3000 zł do 3999 zł	22	49	29		137
	4000 zł i więcej	20	51	29		152
	Trudno powiedzieć	10	50	37	2	93
Ocena własnych war. mater.	Odmowa odpowiedzi	14	48	38		159
	Złe	1	13	86		57
	Średnie	10	47	42	0	407
Udział w prakt. religijnych	Dobre	24	51	25		538
	Kilka razy w tygodniu	44	37	19		27
	Raz w tygodniu	23	48	29		333
	1–2 razy w miesiącu	12	52	35		155
	Kilka razy w roku	15	50	35		238
Poglądy polityczne	W ogóle nie uczestniczy	9	44	46	0	226
	Lewica	13	51	36		211
	Centrum	10	49	41	0	263
	Prawica	29	50	21		343
	Trudno powiedzieć	9	37	54	1	162

TABELA 2

		Według wstępnych szacunków w czerwcu ceny towarów i usług w skali roku wzrosły o 11,5%. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższych miesięcy ceny:					Liczba osób
		będą rosły szybciej	będą rosły w podobnym tempie (11%–12%)	będą rosły wolniej	pozostaną bez zmian lub będą spadać	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		7	39	30	17	7	1001
Płeć	Mężczyźni	7	35	32	19	7	473
	Kobiety	8	42	28	15	7	529
Wiek	18–24 lata	12	40	30	15	3	96
	25–34	10	50	28	9	4	157
	35–44	6	45	28	16	4	193
	45–54	9	33	36	16	6	158
	55–64	4	36	28	22	10	157
	65 lat i więcej	7	32	29	20	12	240
Miejsce zamieszkania	Wieś	6	38	30	17	9	412
	Miasto do 19 999	7	42	28	18	5	155
	20 000 – 99 999	8	37	32	18	6	213
	100 000 – 499 999	10	41	25	18	7	139
	500 000 i więcej mieszk.	8	43	33	13	2	82
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	4	29	31	20	15	152
	Zasadnicze zawodowe	6	37	29	21	8	227
	Średnie	10	41	27	15	6	353
	Wyższe	6	43	33	14	3	270
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	6	40	40	13	1	132
	Średni personel, technicy	11	42	24	17	6	44
	Pracownicy adm.-biurowi	3	58	23	11	4	57
	Pracownicy usług	7	45	35	11	1	75
	Robotnicy wykwalifikowani	5	42	35	13	5	119
	Robotnicy niewykwalifik.	10	29	41	9	11	39
	Rolnicy		25	23	42	10	41
	Pracujący na własny rach.	15	44	27	12	2	59
	Bezrobotni	14	43	18	8	17	17
	Emeryci	6	33	26	21	14	265
	Renciści	10	29	25	33	3	45
	Uczniowie i studenci	14	44	22	18	3	43
	Zajmujący się domem i inni	10	44	29	11	5	65
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	6	50	28	12	4	118
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	11	43	32	11	3	101
	sekt. pryw. poza rolnict.	6	41	36	13	4	291
	prywatnym gosp. rolnym	4	24	21	41	10	48
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	11	27	30	24	9	90
	Od 1500 zł do 1999 zł	5	42	24	22	7	147
	Od 2000 zł do 2999 zł	5	32	33	23	7	225
	Od 3000 zł do 3999 zł	8	43	32	12	5	137
	4000 zł i więcej	10	44	34	10	2	152
	Trudno powiedzieć	11	41	29	6	13	93
	Odmowa odpowiedzi	6	44	24	16	10	158
Ocena własnych war. mater.	Złe	16	52	18	8	5	57
	Średnie	9	42	27	15	8	407
	Dobre	6	36	33	19	6	537
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu		31	24	45		27
	Raz w tygodniu	5	34	33	21	7	333
	1–2 razy w miesiącu	7	34	29	18	12	155
	Kilka razy w roku	6	45	29	13	7	238
	W ogóle nie uczestniczy	13	43	29	12	2	226
Poglądy polityczne	Lewica	10	49	26	12	3	211
	Centrum	12	43	27	13	6	263
	Prawica	4	26	36	27	6	343
	Trudno powiedzieć	5	42	26	11	16	162